

Participatieverslag nota dierenwelzijn

Inhoud

1	Procedure	3
1.1	Participatieverslag ontwerpnota dierenwelzijn	3
1.2	Vervolgprocedure Ontwerpnota Dierenwelzijn	3
2	Participatieproces	4
2.1	Doel van participatie	4
2.2	Vormen van participatie	4
2.3	Stakeholders	4
3	Resultaten Participatieproces	5
3.1	Resultaten gesprekken externe stakeholders	5
3.2	Publieke enquête	13
3.3	Resultaten	13

1 Procedure

1.1 Participatieverslag ontwerpnota dierenwelzijn

In het coalitieakkoord Waterkracht '2023-2027' is de ambitie opgenomen om een nota dierenwelzijn vast te stellen. Als onderdeel van dit proces heeft een participatietraject plaatsgevonden. Hiervoor is in januari 2025 een participatieplan door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Dit participatietraject is uitgevoerd conform het vastgestelde participatieplan. Dit verslag omschrijft op welke wijze de input van stakeholders is verwerkt.

1.2 Vervolgprocedure Ontwerpnota Dierenwelzijn

Na beoordeling van de commissie wordt de ontwerpnota voor 6 weken ter inzage gelegd. Tijdens deze ter inzagelegging kunnen alle stakeholders, maar ook anderen die niet betrokken zijn geweest bij het participatietraject, officieel reageren op de ontwerpnota. Over de definitieve start van de inspraakperiode wordt gecommuniceerd via een publicatie op Overheid.nl. Na de inspraakperiode worden alle zienswijzen langsgelopen en wordt nagegaan of de zienswijze om een aanpassing vraagt. Vervolgens wordt de nota, inclusief het verslag van inspraak, vastgesteld door het algemeen bestuur van het waterschap.

2 Participatieproces

In januari 2025 heeft het Algemeen Bestuur het participatieplan vastgesteld. Van maart 2025 tot medio 2025 heeft het participatietraject plaatsgevonden. Het participatieplan kan worden geraadpleegd via het [Participatieplan](#).

2.1 Doel van participatie

Voor de nota dierenwelzijn zijn als voornaamste doelen van participatie vastgesteld: a. Het vergroten van draagvlak en/of betrokkenheid bij belanghebbenden; en b. Het naar voren brengen van en rekening kunnen houden met nieuwe ideeën, verschillende opvattingen en belangen. Bij de nota dierenwelzijn is er sprake geweest van informeren, raadplegen en in een enkel geval adviseren.

2.2 Vormen van participatie

De stakeholders zijn op diverse manieren benaderd. Zo zijn inwoners via de website en *social media* accounts uitgenodigd om deel te nemen aan een enquête. Andere belanghebbenden, zoals Sportvisserij MidWest, de Dierenbescherming, gemeentes in ons beheergebied en organisaties zoals Natuurmonumenten zijn via interne contactpersonen of algemene emailadressen benaderd.

Tijdens het participatietraject zijn onder andere de volgende vragen gesteld:

- Welke kansen of belemmeringen ziet u voor dierenwelzijnsbeleid bij het waterschap?
- Waar ziet u vanuit het waterschap de grootste kansen voor dierenwelzijn?
- Welke maatregelen vanuit het waterschap ziet u om dierenwelzijn te verbeteren?
- Welke onderwerpen ten aanzien van dierenwelzijn zouden prioriteit moeten krijgen bij het waterschap?

2.3 Stakeholders

In het participatieplan is omschreven wie de relevante externe stakeholders zijn en op welk niveau zij worden betrokken gedurende het proces. De betrokken stakeholders zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

- 1 Overheden
- 2 Maatschappelijke partijen
- 3 Huishoudens en burgers
- 4 Bedrijven
- 5 Flora en Fauna

Met de volgende stakeholders heeft contact plaatsgevonden, dan wel fysiek, dan wel via Teams of zij hebben via de mail input geleverd:

- 1 Natuurmonumenten (*interview via Teams*)
- 2 LTO Noord (*interview via Teams*)
- 3 Zoönomisch Instituut (*interview via Teams*)
- 4 Dierenambulance (*interview op locatie Dierenambulance*)
- 5 Zoogdiervereniging (*interview via Teams*)
- 6 Ravon (*interview via Teams*)
- 7 Muskusrattenbeheer (*interview via Teams*)
- 8 Gemeente Duoplus en Uithoorn (*interview via Teams*)
- 9 Federatie Sportvisserij MidWest, in naam van de hengelsportverenigingen binnen ons gebied, samen met Hengelsportvereniging HSV Breukelen en de Amsterdamse Hengelsportvereniging (*interview op hoofdkantoor AGV*)
- 10 Dierenbescherming (*interview via Teams*)
- 11 Gemeente Ouder-Amstel (*interview op hoofdkantoor AGV*)
- 12 Vogelbescherming (*interview via Teams*)
- 13 Gemeente Amsterdam (*interview via Teams*)
- 14 Agrarisch Loonbedrijf (*input via de mail*)
- 15 Provincie Noord-Holland (*input via de mail*)

Ook is intercollegiaal advies ingewonnen bij andere waterschappen zoals Waterschap HDSR en bij Waterschap Aa & Maas.

3 Resultaten Participatieproces

Op welke wijze de input van stakeholders is verwerkt is te vinden in dit hoofdstuk.

3.1 Resultaten gesprekken externe stakeholders

Veel stakeholders gaven aan dierenwelzijn belangrijk te vinden, hoewel de definitie van dierenwelzijn breed wordt opgevat. Voor sommige stakeholders betekent dierenwelzijn een gunstige instandhouding van populaties en biodiversiteit en anderen refereerden naar het welzijn van gehouden dieren. Anderen spraken over de noodzaak van balans in de natuur en over het individuele welzijn van een dier. Het bleek duidelijk dat dierenwelzijn een breed begrip is en dat het van belang is dit onderwerp integraal te benaderen. AGV heeft er hierom voor gekozen om ook in de nota een brede definitie te hanteren en het onderwerp zoveel mogelijk aan te laten sluiten op andere onderwerpen, zoals biodiversiteit en waterkwaliteit.

Er zijn door de stakeholders verschillende verbeteringsmogelijkheden op het gebied van dierenwelzijn aangebracht. Onderwerpen die veelvuldig werden besproken waren de effecten van beheer- en onderhoudstaken, zoals maaibeheer en het schonen van sloten, maar ook visveilige pompen, vismigratie en de omgang met bepaalde soorten, zoals de bever, muskusrat en ganzen. Ook werd de menselijke invloed op dieren en het belang van het voorkomen van hinder en schade door de mens meermaals benoemd.

Stakeholders vinden het belangrijk dat het waterschap aandacht heeft voor een diervriendelijke inrichting en het creëren van een gezonde en schone leefomgeving, bijvoorbeeld door fauna uittreedplaatsen te verzorgen, natuurvriendelijke oevers aan te leggen, de waterkwaliteit te verbeteren en fragmentatie van leefgebieden te voorkomen. Ook vinden zij het belangrijk dat ook de veiligheid van dieren bij calamiteiten geborgd wordt. Er werd ook veel gesproken van de noodzaak van het op orde maken van het huis van de vis, het verminderen van de druk op het water door recreatie en het belang van ecosysteemherstel, bijvoorbeeld rondom de Amerikaanse Rivierkreeft. Stakeholders vinden het belangrijk dat er bij de aanpak van bepaalde problematiek uitvoerig wordt gekeken naar preventie. Tot slot is er gesproken over verbeteringsmogelijkheden bij onderwerpen zoals jacht, botulisme, visrecht en zwerfvuil.

Daarnaast is sterk naar voren gekomen dat stakeholders graag betrokken worden, bij voorkeur in een vroeg stadium. Het belang van landelijke samenwerking en de wens voor samenwerking is veelvuldig genoemd. Stakeholders benadrukten ook het belang van opleiding, communicatie en bewustwording. Ook is er veel gesproken over innovatieve methodieken en kennisdeling, bijvoorbeeld door te werken met drones bij maaierwerkzaamheden, het inzetten van eDNA of slimme vangkooien om bijvangst te voorkomen. Het is volgens stakeholders van belang om maatwerk uit te voeren, duidelijke doelen te stellen en adequaat te monitoren op maatregelen.

In onderstaande tabel is de voornaamste input per stakeholder te vinden. Ook is te vinden op welke wijze AGV de input van de stakeholder heeft meegenomen in de Nota Dierenwelzijn.

Stakeholder	
<p>[1] Natuurmonumenten</p> <p>Natuurmonumenten stelt het welzijn van wilde dieren centraal, met een focus op gezonde populaties, biodiversiteit en een balans in het ecosysteem. Daarnaast benadrukt Natuurmonumenten de menselijke invloed op problemen, zoals bij ganzen. Natuurmonumenten is een voorstander van het opnemen van dierenwelzijn in de Waterschapsverordening en om via vergunningverlening meer aandacht te vragen voor dierenwelzijn. Ze vragen het Waterschap of het mogelijk is om bijvoorbeeld via vergunningen de druk op het onderwaterleven te verminderen.</p> <p>Daarnaast vindt Natuurmonumenten bewustwordingscampagnes over soorten zoals de bever belangrijk om negatieve ontwikkelingen te voorkomen. Ze zijn kritisch over grootschalige bestrijding van de rivierkreeft zonder maatregelen die het ecosysteem herstellen en benadrukken het belang van kennisdeling en samenwerking voor ecologisch beheer en het behalen van de doelen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW).</p>	<p>Reactie waterschap</p> <p>AGV onderzoekt in de uitvoering van de Nota Dierenwelzijn of en op welke wijze dierenwelzijn geborgd kan worden in de Waterschapsverordening en/of het Waterschap vergunningen meer kan inzetten om de druk op het onderwaterleven te verminderen. Het Waterschap erkent de noodzaak van inlichting van inwoners t.a.v. soorten zoals de bever. Hiervoor is het Waterschap bijvoorbeeld actief aangesloten bij Kenniscentrum Bever.</p>
<p>[2] LTO Noord</p> <p>LTO Noord vindt dierenwelzijn belangrijk voor zowel gehouden als wilde dieren, waarbij de balans tussen dieren en veiligheid van dieren en mensen centraal staat. Daarom is ingrijpen soms noodzakelijk. Volgens LTO Noord moet dierenwelzijn integraal bekeken worden, samen met waterkwaliteit en biodiversiteit, en niet los van de omgeving en van mensen. Dierenwelzijn dient de andere onderwerpen niet in de weg te staan. LTO benadrukt het belang van goede communicatie tussen het waterschap en agrariërs en stelt dat maatregelen praktisch, betaalbaar en haalbaar moeten zijn. Ze benadrukken het belang van het belonen voor maatregelen in plaats van het verhogen van de Waterschapsbelasting. Ook vragen ze om duidelijke doelen, monitoring en evaluatie van maatregelen en pleiten voor meer samenwerking en vooraf overleg met agrariërs. LTO maakt zich zorgen over de werkbaarheid, uitvoerbaarheid en over de kosten van bepaalde maatregelen en/of plaatselijke aannemers kunnen blijven werken met aanvullende eisen. LTO Noord pleit voor een waterschaps-gebied overschrijdende aanpak, maar met maatwerk per poldergebied. In het bijzonder werden nog mogelijke verbetermogelijkheden bij de doorvoer van dammetjes en de rol van het waterschap bij ganzenoverlast, kreeften en andere exoten genoemd. De LTO maakt zich hierbij zorgen dat bij toename van deze diersoorten de waterkwaliteit achteruitgaat.</p>	<p>Reactie waterschap</p> <p>Het Waterschap onderschrijft de visie van LTO Noord dat de veiligheid van mensen en dieren niet in het gedrang mag komen. Ook erkent het Waterschap het belang van communicatie en samenwerking met agrarisch ondernemers. Op dit moment zijn vanuit de Nota Dierenwelzijn geen specifieke maatregelen voorzien waar zowel de veiligheid in het gedrang komt, dan wel kosten voor agrariërs uit voortvloeien.</p> <p>Indien een maatregel of onderzoek van start gaat dat effect heeft op agrariërs, bijvoorbeeld op het gebied van beheer en onderhoudswerkzaamheden bij sloten, zullen de agrariërs in het betreffende gebied worden betrokken en zal dat van te voren worden afgestemd en gecommuniceerd. Hierbij wordt zoveel mogelijk maatwerk toegepast.</p> <p>Het Waterschap vraagt in de organisatie uit of het mogelijk is om de doorvoer van dammetjes te verbeteren. Ten aanzien van de schadebestrijding van ganzen behoudt het waterschap de huidige pachtovereenkomsten, maar geeft geen nieuwe overeenkomsten uit.</p>

Stakeholder	
<p data-bbox="137 383 405 412">[3] Zoönomisch instituut</p> <p data-bbox="137 432 895 692">Het Zoönomisch Instituut werkt niet vanuit soortgroepen als ‘dieren’, ‘planten’ of ‘mensen’ maar vanuit de belangen van het gezamenlijke leven, waar ook mensen bij horen. Al het leven neemt volgens hen deel aan ecosystemen, maar mensen hebben hun leefwijze ingericht op basis van het idee dat ze erbuiten staan en niet op basis van afhankelijkheid. Het instituut werkt vanuit een ‘levensweb’-perspectief dat gericht is op het bevorderen van leven in de bredere zin. Hiervoor is bewustwording en sensibilisering van de (invloed van de) mens noodzakelijk.</p> <p data-bbox="137 723 895 1070">Het Zoönomisch Instituut helpt organisaties om Zoöperatie te worden, waarbij een woordvoerder wordt aangesteld voor de belangen van het leven in de besluitvorming en werkwijze van de organisatie. Deze Spreker voor de Levenden helpt de organisatie bij bewustwording over het deelnemen aan ecosystemen en bij het veranderen van processen en projectaanpak om meer levensondersteunend te leren werken. Een organisatie hoeft niet in haar geheel Zoöp te worden, maar kan beginnen met een project. Hier moet budget voor worden gereserveerd – de Spreker voor de Levenden is een betaalde functie en kan geen werknemer van de organisatie zelf zijn. Hierbij benadrukken ze dat er slechts één belang bestaat, die hetzelfde is voor mensen, dieren en andere levende organismen.</p> <p data-bbox="137 1102 895 1245">Als aanbevelingen gaf het Zoönomisch Instituut het Waterschap mee om actief te zoeken naar andere vormen van landbouw, om te spreken over ecologische relaties in plaats van natuurbeleid en om de negatieve en positieve rollen van mensen in ecosystemen expliciet te formuleren.</p>	<p data-bbox="940 383 1158 412">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 432 1445 719">Het Waterschap heeft de visie van het Zoönomisch Instituut meegenomen in de beeldvorming over dierenwelzijn voor de nota. Het idee om niet menselijk leven een stem te geven leeft binnen de organisatie en is opgenomen in de uitvoeringsagenda van de nota dierenwelzijn. AGV gaat verkennen op welke manier dit het beste vorm kan krijgen, bijvoorbeeld door via projectpilots een stem aan niet-menselijk leven te geven.</p>
<p data-bbox="137 1263 368 1292">[4] Dierenambulance</p> <p data-bbox="137 1312 895 1659">De Dierenambulance ziet dierenwelzijn als het helpen van alle dieren in nood. Zij maken daarbij geen onderscheid tussen dieren. Hierbij benadrukt zij het belang van preventie van dieren in nood, bijvoorbeeld door te letten op de wijze van inrichting en door te zorgen voor fauna-uittreedplaatsen. Daarnaast benadrukt de Dierenambulance het belang van aandacht voor botulisme, jacht in landelijk gebied en de dood van dieren door verkeer, verdrinking en verstrikking. Volgens de Dierenambulance raken watervogels verstrikt in tuig, haken en gerei van sportvissers. Ook komen dieren terecht in muskusrattenvallen. De Dierenambulance spreekt zorgen uit over de drukte op het water, schade aan nesten na maaiwerkzaamheden en noemt het gevaar van plastic voor dieren en het bijvoeren van dieren.</p>	<p data-bbox="940 1263 1158 1292">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 1312 1445 1514">Het Waterschap onderzoekt de dood van dieren door verdrinking en verstrikking, onder andere door de cijfers op te vragen bij de Universiteit Leiden. Het Waterschap blijft in gesprek met de Sportvisserij om hen te stimuleren tuig op te ruimen en waardeert de ‘Vang5’ acties.</p> <p data-bbox="940 1545 1457 1747">Het Waterschap is bekend met de problematiek rondom bijvangst van muskusrattenvallen en blijft in gesprek met het muskusrattenbeheer om bijvangsten te verminderen. Hierbij sluit AGV aan bij landelijke werkgroepen voor onderzoek naar innovatieve technieken en diervriendelijkere vangmiddelen.</p> <p data-bbox="940 1778 1457 2072">Het Waterschap onderzoekt daarnaast of de drukte op het water in sommige seizoenen kan worden verminderd. Ten aanzien van jacht en schadebestrijding pleit AGV voor de inzet van preventieve maatregelen. In AGV gebied is echter wel sprake van schadebestrijding in landelijk gebied. In de nota dierenwelzijn is opgenomen dat lopende pachtovereenkomsten worden gecontinueerd, maar geen nieuwe pachtovereenkomsten worden uitgegeven.</p>

Stakeholder	
<p data-bbox="137 203 391 232">[5] Zoogdierverseniging</p> <p data-bbox="137 248 895 510">Voor de Zoogdierverseniging betekent dierenwelzijn dat dieren kunnen leven met zo min mogelijk (mentale of fysieke) hinder door mensen. Het Waterschap moet leed zoveel mogelijk proberen te voorkomen en welzijn bevorderen door ruimte te geven aan inheemse soorten. De Zoogdierverseniging richt zich op het monitoren van inheemse soorten, het verbeteren van de leefomgeving en het verzamelen en delen van kennis over zoogdiersoorten. Daarnaast benadrukken zij het belang van natuurvriendelijke oevers, adequaat maaibeeld, gedragscodes en veldopleiding.</p> <p data-bbox="137 544 895 976">Ten aanzien van de bever is het belangrijk om ons te richten op duurzaam samenleven. De Zoogdierverseniging raadt AGV aan om niet alleen te kijken naar reactieve maatregelen, maar ook in te zetten op preventieve maatregelen. Indien preventieve maatregelen niet mogelijk zijn raadt de Zoogdierverseniging aan om te zoeken naar duurzame reactieve maatregelen, bijvoorbeeld door een alternatieve plek voor de bever in het eigen territorium te vinden en op de 'ongewenste plek' bijvoorbeeld bever-werend gaas aan te brengen. Ook raden ze aan om in te blijven zetten op innovatieve projecten zoals eDNA, slimme vangkooien voor muskusratten of de robotmol. Daarnaast is landelijk samenwerken op gebied van risicoanalyses en delen van data belangrijk, net als draagvlak en communicatie naar buiten vanuit het waterschap. Alles wat nu rondom bever speelt zal in de toekomst grotendeels ook gaan spelen met de das. De Zoogdierverseniging vraagt tot slot extra aandacht voor de otter.</p>	<p data-bbox="940 203 1161 232">Reactie Waterschap</p> <p data-bbox="940 248 1457 741">Het Waterschap onderschrijft de visie van de Zoogdierverseniging om zowel leed te voorkomen als welzijn te verbeteren en heeft dit meegenomen in de definitie van de nota. Daarnaast zet AGV in op duurzaam samenleven met de bever. Hiervoor implementeert het waterschap diverse aspecten van het Nationaal Beverbeleid, waarbij duurzaam samenleven, preventie en kennisdeling centraal staat. Ook verkent het Waterschap proactief de verschillende scenario's ten aanzien van preventie voor de bever. Om meer aandacht te besteden aan de otter verkent AGV de mogelijkheden voor kunstmatige otterholen bij maaiwerkzaamheden. Tot slot blijft AGV actief betrokken bij onderzoeken naar vangmethodieken om bijvangsten van jonge otters te voorkomen.</p>
<p data-bbox="137 994 240 1023">[6] Ravon</p> <p data-bbox="137 1039 895 1216">Ravon maakt bij dierenwelzijn het onderscheid tussen ecologisch welzijn en ethisch welzijn. De voornaamste verbeterpunten liggen volgens Ravon bij diervriendelijker onderhoud en visveiligere pompen. In de praktijk zijn er voor maaien en baggeren extra fijne kneepjes waardoor je kunt zorgen dat er minder op de kant komt. Opleiding en bewustwording bij de aannemer en medewerker is hiervoor belangrijk.</p> <p data-bbox="137 1249 895 1507">Indien het Waterschap overgaat tot het afvangen van de Amerikaanse Rivierkreeft raadt Ravon aan vooral te kijken naar het ecosysteem in plaats van grootschalig afvangen. Daarnaast benadrukken ze om diervriendelijk te handelen en te kijken naar natuurvriendelijke oevers. Ravon is geen voorstander van kunstmatige uitzet als een dier daar niet van nature voorkomt. Een soort, zoals de snoek, is niet aanwezig omdat de omgeving niet bereikbaar is of niet geschikt. Zorg voor het op orde maken van het huis van de vis en bereikbaar maken van schone leefgebieden, dan volgen de soorten vanzelf.</p> <p data-bbox="137 1541 895 1718">Ravon hecht belang aan fauna uittreedplaatsen, faunapassages en ecologische verbindingzones. Ravon geeft aan dat ethisch gezien een weerhaak bij de sportvisserij moet worden vermeden indien niet noodzakelijk. Leefnetten zouden vanuit welzijn van de vis niet moeten worden toegestaan in verband met beschadiging slijm laag en gevoeligheid voor infecties naderhand.</p>	<p data-bbox="940 994 1158 1023">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 1039 1457 1335">Het Waterschap erkent de verbeteringsmogelijkheden bij visveilige pompen en diervriendelijker onderhoud. Hiervoor is in de Nota Dierenwelzijn opgenomen om de waardes visveiligheid en migratie mee te nemen in de prioritering van de assets. Het Waterschap is momenteel op diverse manieren bezig om beheer en onderhoud in de praktijk te verbeteren waarbij opleiding en bewustwording worden benadrukt.</p> <p data-bbox="940 1368 1457 1507">Ten aanzien van de Amerikaanse Rivierkreeft onderschrijft AGV de visie van Ravon om te focussen op ecosysteemherstel in de aanpak. AGV start daarnaast met een herstelprogramma voor de snoek.</p> <p data-bbox="940 1541 1457 1771">AGV erkent de meerwaarde van fauna uittreedplaatsen, passages en ecologische verbindingzones. Dit onderwerp heeft de aandacht van AGV en is ook meegenomen in de nota dierenwelzijn. Ten aanzien van weerhaken onderzoekt AGV of aanvullende voorwaarden bij lopende visrechten mogelijk zijn en blijft AGV in gesprek met de Sportvisserij.</p>

Stakeholder	
<p>[7] Muskusrattenbeheer</p> <p>Volgens het samenwerkingsverband muskusrattenbeheer is het van belang om veel aandacht te hebben voor het voorkomen van bijvangst door bijv. eDNA, slimme vangkooien toe te passen om op die manier minder te verstoren. Levende vangkooien verminderen bijvangst en verbeteren dierenwelzijn maar zijn veel arbeidsintensiever. Het belangrijkste volgens hen is de opleiding van nieuwe mensen. <i>Wat doe je in het veld? Hoe zet je klemmen, waar zet je ze? Waar moet je rekening mee houden?</i> Het is belangrijk dat iemand 8-10 weken mee wordt genomen in de werkinstructies en protocollen. Landelijk gebeurt dat nog niet overal. Daarnaast kan dierenwelzijn worden verbeterd door de populatie muskusratten zo snel mogelijk te verlagen. MRB wil AGV specifiek meegeven: benut de uiterwaarden voor natuur en let op de effecten van preventieve maatregelen op andere soorten.</p>	<p>Reactie waterschap</p> <p>AGV blijft via het samenwerkingsverband muskusrattenbeheer actief inzetten op opleiding en diervriendelijkere vangmethodieken met minder bijvangst. Deze punten zijn bij het Waterschap bekend. Helaas heeft het Waterschap weinig uiterwaarden in bezit, dus liggen er op dit gebied weinig kansen. AGV neemt de effecten van preventieve maatregelen op soorten mee in de afweging.</p>
<p>[8] Gemeente Duoplus & Uithoorn</p> <p>De Gemeentes zouden meer de samenwerking willen opzoeken, bijvoorbeeld in de aanpak van overlast gevende soorten, voor het bevorderen van de biodiversiteit of bij een diervriendelijkere inrichting van gebieden. Het afstemmen van het versterken van het ecosysteem, biodiversiteit op dijken en beheer kan volgens hen meer gezamenlijk met Gemeentes worden opgepakt.</p>	<p>Reactie waterschap</p> <p>AGV onderzoekt via de nota dierenwelzijn op welke wijze de samenwerking met Gemeentes het best kan worden vorm gegeven voor dit thema.</p>
<p>[9] Sportvisserij MidWest en Hengelsportverenigingen</p> <p>Sportvisserij Nederland¹ benadrukt dat vissenwelzijn op populatieniveau bekeken moet worden, niet op individueel niveau. Dierenwelzijn krijgt volgens hen pas betekenis wanneer het wordt meegenomen in bredere ingrepen zoals bij maaien, baggeren, vismigratie, gemalenbeheer en het voorkomen van rioolwater overstorten op het oppervlaktewater. De Sportvisserij benadrukt het belang van bedachtzaam te werk gaan bij beheer- en onderhoudstaken en adequaat meten en monitoren om inzicht te krijgen in bijvoorbeeld visonveilige gemalen. Ook benadrukken ze de noodzaak voor een protocol voor vissen in nood. Extra kansen liggen volgens hen bij meer toezicht op de werkzaamheden en diervriendelijke maaikorven.</p> <p>Het is voor de sportvisserij van belang dat AGV het huis van de vis op orde brengt. Dit betekent bijvoorbeeld zo groot mogelijke peilvakken, voldoende vluchtzones voor vissen, vissenbossen of het realiseren van een aalreservaat. Een gevarieerd watersysteem met gevarieerde visstand en soorten is daarbij belangrijk. Indien er sprake is van Actief Biologisch Beheer, mag dit alleen als laatste redmiddel en in combinatie met systeemherstel. De Sportvisserij is geen voorstander van gekunstelde maatregelen zoals karper-werende rasters. Rasters zijn volgens hen alleen geschikt voor afgebakende periodes i.c.m. monitoring.</p> <p>Volgens de Sportvisserij moet de keuze voor het gebruik van een weerhaak bij de visser zelf worden gelegd. Ten aanzien van leefnetten bestaan landelijke adviezen voor recreanten en is bij sommige hengelsportverenigingen sprake van een lokaal verbod. Voor wedstrijden geldt een leefnetcode waar het net aan moet voldoen om te voorkomen dat een vis beschadigt raakt. Toezichthouders zorgen hierbij voor controle en voorlichting. De Sportvisserij hecht veel waarde aan opleiding, bewustwording en de 'Vang5' actie. Tot slot pleiten ze voor een duidelijke onderbouwing van beleid en meer samenwerking en contact.</p>	<p>Reactie waterschap</p> <p>AGV onderschrijft de noodzaak om het huis van de vis zoveel mogelijk te verbeteren. Hier wordt actief aan gewerkt en dit is ook verwerkt in de nota dierenwelzijn. AGV onderschrijft daarnaast de visie dat Actief Biologisch Beheer alleen als laatste redmiddel mag worden toegepast en alleen i.c.m. systeemherstel. Ook dit is overgenomen in de nota dierenwelzijn. Ook herkent AGV dat er verbetermogelijkheden zijn bij werkzaamheden, zoals beheer en onderhoudstaken. Dit is tevens een onderwerp van de nota. Tot slot stelt AGV vanuit de Nota Dierenwelzijn een protocol op samen met Sportvisserij ten aanzien van Vissen in Nood.</p> <p>AGV waardeert de inspanningen van de Sportvisserij om dierenleed door tuig te voorkomen door afval op te ruimen met de Vang5 acties. AGV is echter geen voorstander van weerhaken en wil onderzoeken of dit als voorwaarde kan worden opgenomen bij de huurovereenkomsten voor visrecht.</p> <p>Tot slot erkent AGV het belang van communicatie en samenwerking en is voornemens dit voort te zetten in de reeds opgezette Visstandbeheer Commissie.</p>

1 Ten tijde van het gesprek was er sprake van twee organisaties: Sportvisserij Nederland en Sportvisserij MidWest Nederland. Er is voor het participatietraject gesproken met Sportvisserij MidWest Nederland. Per 01-01-2026 zijn de organisaties gefuseerd in de Sportvisunie.

Stakeholder	
<p data-bbox="137 208 400 235">[10] Dierenbescherming</p> <p data-bbox="137 253 895 367">De Dierenbescherming ziet dierenwelzijn zoals het wordt gedefinieerd door de Raad voor Dieraangelegenheden. Hierbij staat het welzijn van het individuele dier centraal. Het type (medische) zorg wordt afgestemd op het type dier en de behoeften.</p> <p data-bbox="137 400 874 600">Volgens de Dierenbescherming dient preventie altijd bovenaan te staan waarbij het 'nee, tenzij' principe leidend is. De Dierenbescherming is voorstander van het hanteren van escalatieladders. Volgens hen is het van belang eerst de bron aan te pakken voor er wordt geëscaleerd en een duidelijk doel voor ogen te hebben indien er wordt ingegrepen. Uiteindelijk moet het waterschap streven naar een ecosysteem dat zichzelf in balans kan houden.</p> <p data-bbox="137 633 895 804">De Dierenbescherming hoort vanuit Gemeentes klachten over vissterfte na werkzaamheden zoals baggeren of maaien. Daarnaast vragen ze of het waterschap wil onderzoeken of zij het verpachten van visrecht wil voortzetten, de Dierenbescherming is hier geen voorstander van. Vogels raken verstrikt in draden en haken of in de bek of om de poten omdat het in de natuur terecht komt.</p> <p data-bbox="137 837 895 1068">Daarnaast raadt de Dierenbescherming aan om voorlichting over het onderwaterleven in te zetten om hard varen te ontmoedigen, ludieke acties, zoals de visdeurbel, te gebruiken om inwoners te enthousiasmeren en bij mens-dier conflicten goed te kijken naar innovatieve mogelijkheden. Zorg daarnaast voor voldoende kennisdeling onderling en met bijvoorbeeld universiteiten. Tot slot raadt de Dierenbescherming aan om bij de vernieuwing van assets bijvoorbeeld te kijken naar het bestendig maken voor bepaalde soorten.</p>	<p data-bbox="940 208 1158 235">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 253 1457 687">Het waterschap herkent de problematiek die voort kan komen uit werkzaamheden zoals maaien en baggeren en heeft dit thema meegenomen in de nota dierenwelzijn. AGV is tevens voorstander van het 'nee, tenzij' principe en heeft dit door vertaald in de escalatieladder dierenwelzijn. Daarnaast gaat AGV onderzoeken of het mogelijk is om aanvullende voorwaarden rondom dierenwelzijn te stellen bij de verhuur van visrechten. Het beëindigen van de lopende overeenkomsten is juridisch echter niet mogelijk. Tot slot erkent AGV het belang van bewustwording, informeren en enthousiasmeren. Ook dit is verwerkt in de Uitvoeringsagenda van de Nota Dierenwelzijn.</p>
<p data-bbox="137 1088 547 1115">[11] Ecoloog Gemeente Ouder-Amstel</p> <p data-bbox="137 1133 884 1364">Volgens de Gemeente Ouder-Amstel is het noodzakelijk zoveel mogelijk dieren in hun waarde laten. Niet alleen de soort, maar ook het individu. Volgens de Gemeente bestaat ecologie uit balans, maar die wordt vaak bepaald door de mens en ook vaak verstoord door de mens. Dierenwelzijn betekent kijken vanuit het dier, in plaats van vanuit de mens. Met de huidige omstandigheden is het noodzakelijk om verder te kijken in de toekomst. Om sneller in te grijpen maar ook meer te voorkomen.</p> <p data-bbox="137 1397 895 1628">De Gemeente twijfelt over de diervriendelijkheid van het levend bevrozen Amerikaanse rivierkreeft. Ook spreken ze over verbeteringsmogelijkheden bij beheer en onderhoudswerkzaamheden, door bijvoorbeeld de maaikorf goed uit te schudden. Volgens de Gemeente is een vooruitziende blik op dierenleed is belangrijk, bijvoorbeeld bij verwachte zuurstofloosheid na het baggeren, maar bijvoorbeeld ook een plan te hebben bij risico's in de toekomst om de veiligheid van dieren te borgen bij een dijkdoorbraak.</p>	<p data-bbox="940 1088 1158 1115">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 1133 1457 1451">AGV erkent de noodzaak om dieren in hun waarde te laten en heeft deze visie meegenomen in de nota dierenwelzijn. Daarnaast erkent AGV de verbeteringsmogelijkheden op het gebied van beheer en onderhoud en de noodzaak van het borgen van dieren bij calamiteiten. Hiervoor stelt AGV een vissen in nood protocol op en blijft AGV nauw betrokken bij de Veiligheidsregio om te zorgen dat ook de belangen van dieren voldoende geborgd worden.</p>

Stakeholder	
<p data-bbox="137 206 387 232">[12] Vogelbescherming</p> <p data-bbox="137 250 890 365">De Vogelbescherming spreekt bij voorkeur over het beschermen van soorten en het beschermen, verbeteren en uitbreiden van geschikt leefgebied in plaats van de term dierenwelzijn. Zij benoemen 2 hoofd-aspecten van aandacht voor biodiversiteit en dierenwelzijn:</p> <ol data-bbox="137 398 766 454" style="list-style-type: none"> 1 Toevoegen van kwaliteit of verbeteren van leefgebied 2 Voorkomen van schade aan biodiversiteit en leefgebied <p data-bbox="137 495 839 551">De Vogelbescherming heeft de volgende aanbevelingen voor het waterschap in het bijzonder:</p> <ol data-bbox="137 555 890 1160" style="list-style-type: none"> 1 In veenweidegebied (en andere gebieden met weidevogels) drooglegging te verminderen tot 40 cm of minder, tijdelijke hoog watersloten zoals bedoeld in het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer toe te staan of plas-dras toe te staan. 2 In aangewezen weidevogelkerngebieden leefgebied van grutto/ weidevogels te versterken door te kiezen voor minder drooglegging voor landbouw. 3 Ruimte vinden voor eventueel tijdelijk overstromen van watergangen, zonder schade voor de grondgebruiker, om zo volledig af te kunnen zien van onderhoud in de broedperiode van vogels. 4 De potentie van dijken te benutten, zowel bij beheer als bij de inrichting, en plekken te bieden aan overjarig riet. 5 Aandacht voor de verantwoordelijkheid, rol en eigen mogelijkheden voor een bijdrage aan het realiseren van basiskwaliteit natuur om de condities, inrichting en beheer op eigen terreinen op orde te krijgen. De Vogelbescherming raadt aan te werken met de Kleurkeur van de Vlinderstichting. 6 Gebieden weerbaar te maken voor droogte, minder af te voeren, meer te bergen en geen vaste waterpeilen te hanteren. 7 De Vogelbescherming is tegen het doden van inheemse ganzen en smienten, zowel in de winter als in de zomer. 	<p data-bbox="940 206 1158 232">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 250 1457 544">Het Waterschap erkent haar rol in het realiseren van de basiskwaliteit van de natuur. Als onderdeel van de uitvoeringsagenda bij de Nota Dierenwelzijn heeft AGV specifiek opgenomen om de belangen van (weide)vogels mee te nemen en te wegen in het opstellen van de nieuwe nota Peilbeheer. De aanbevelingen van de Vogelbescherming zullen tijdens het besluitvormingsproces van deze nota worden beoordeeld en meegenomen.</p> <p data-bbox="940 573 1457 949">AGV erkent de potentie bij het inrichten en onderhouden van dijken en is om deze reden, als onderdeel van het Biodiversiteitsherstelplan, actief bezig met kruidenrijke dijken, inrichting en beheer. Bij onderhoudswerkzaamheden wordt de Kleurkeur van de Vlinderstichting in sommige gevallen al gehanteerd. Voor het ecologisch beheren van sloten wordt momenteel in de uitvoering gewerkt volgens ecologische principes maar nog niet expliciet middels het keurmerk. Het implementeren van het Kleurkeur van de Vlinderstichting leeft in de organisatie.</p> <p data-bbox="940 981 1457 1184">Ten aanzien van het standpunt van de Vogelbescherming over ganzen geeft AGV de voorkeur aan preventieve maatregelen. AGV geeft om deze reden geen nieuwe pachtovereenkomsten ten behoeve van de schadebestrijding van ganzen uit. Dit is opgenomen in de Nota Dierenwelzijn.</p>
<p data-bbox="137 1202 429 1229">[13] Gemeente Amsterdam</p> <p data-bbox="137 1247 882 1451">De Gemeente Amsterdam ziet kansen voor bepaalde thema's en hoopt de komende jaren intensiever samen te werken. Ze gaan graag gezamenlijk in gesprek met de Provincie over (i) de toepassing van afschot te schrappen als vereiste uit hun schadefondsregeling (ii) de bereidheid om kwalitatieve eisen te stellen aan ingezette alternatieven. Daarnaast wil de Gemeente inzetten op het terugdringen van recreatie en vaarverkeer.</p> <p data-bbox="137 1482 855 1597">De Gemeente wenst ambities op vissenwelzijn en biodiversiteit van elkaar te volgen en beleidsmatig zoveel mogelijk gelijk te trekken. Bijvoorbeeld door meer intergemeentelijke samenwerking voor vergelijkbare voorwaarden voor hengelsport.</p> <p data-bbox="137 1628 877 1771">We formuleren een gedragscode en protocol voor overlast gevende soorten rondom gezondheidsrisico's, soorten die overlast en schade aan de ecologische kwaliteit en biodiversiteit brengen (invasieve exoten), soorten met risico op graaf- en knaagschade en soorten die huizen binnendringen.</p>	<p data-bbox="940 1202 1158 1229">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 1247 1457 1597">AGV deelt de ambities van de Gemeente Amsterdam ten aanzien van dierenwelzijn en wenst tevens in te zetten op het verminderen van de druk op het water. Ook gaat AGV graag gezamenlijk in gesprek met de provincie over schadebestrijding. Deze onderwerpen zijn overgenomen in de nota dierenwelzijn. AGV erkent de meerwaarde van samenwerking tussen waterschappen en gemeentes en deelt de ambitie om meer gezamenlijk op te trekken met de Gemeente Amsterdam, bijvoorbeeld rondom voorwaarden voor de hengelsport.</p>

Stakeholder	
<p data-bbox="137 208 424 235">[14] Loonbedrijf [anoniem]</p> <p data-bbox="137 250 877 483">Het loonbedrijf ervaart dat het waterschap al goed met de natuur meedenkt. Ze geven aan dat zij voldoende ruimte krijgen om zelf praktisch in te schatten welke rietkragen en planten kunnen blijven staan. Als verbeterpunt droegen zij aan dat de watersysteem-beheerder meer regie op zich zou kunnen nemen door op aanwijzing opdracht te geven waar ze willen schonen. Hierdoor kan er meer gestuurd worden op de balans tussen waterplanten en de belangen van de waterafvoer.</p> <p data-bbox="137 517 675 544">Daarnaast hadden zij de volgende aanbevelingen:</p> <ol data-bbox="137 548 893 1155" style="list-style-type: none"> 1 Zorg voor voldoende diepgang in de watergangen om opwarming in de zomers te voorkomen 2 Zorg dat het water in beweging is. Inlaten zouden vrijwel altijd open zouden moeten staan en gemalen het water langzaam weer omhoog moeten pompen zodat er een waterkringloop is. 3 Een warmtecamera m.b.v. een drone werkt mogelijk beter dan voorlopen om vogelnesten te vinden in de wegberm. Het enige nadeel is dat er met een drone niet door bomen heen kan worden gekeken. 4 Er zit veel karper en kreeft in het gebied. Zonder bestrijding bestaat de vrees dat de groei van waterplanten en de vis populaties minimaal zullen verbeteren. 5 Terughoudendheid met karper-werende rasters is geboden. Hier kunnen ook andere soorten veel hinder van ondervinden. 6 Het monitoren van vis bij werkzaamheden levert naar verwachting weinig meerwaarde. Uitvoerders moeten er immers ten alle tijden voor zorgen dat de leefomgeving goed is voor de vis, onafhankelijk van de aanwezigheid. 7 Een fish protector op de maaikorf is niet noodzakelijk. Vooral de machinist maakt het verschil. Niet te diep door de watergang en rustig scheppen, zodat vissen de tijd hebben om te vluchten. 	<p data-bbox="940 208 1158 235">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 250 1445 687">AGV herkent de noodzaak van een goede afweging tussen doorstroming en het stimuleren van plantengroei en voert onder andere om deze reden een pilot uit voor het beperken van onderhoudswerkzaamheden. AGV herkent tevens het belang van stromend water en voldoende diepte voor het welzijn van dieren. Vanuit de Nota Dierenwelzijn stelt AGV een protocol op voor Vissen in Nood. Tevens herkent AGV de noodzaak van opleiding en bewustwording bij beheer- en onderhoudswerkzaamheden. Dit heeft de aandacht bij het waterschap. In de Nota Dierenwelzijn heeft AGV aanvullend de genoemde drones als onderzoeksmogelijkheid opgenomen.</p>
<p data-bbox="137 1178 603 1205">[15] Provincie Noord-Holland (mailcontact)</p> <p data-bbox="137 1220 893 1538">De Provincie Noord-Holland heeft geen apart dierenwelzijnsbeleid omdat de werkzaamheden vooral zien op (natuur)gebieden-bescherming en soortbescherming. Wel worden maatregelen uitgevoerd in de infrastructuur, zoals het vispasseerbaar maken van sluizen, om te voldoen aan natuurdoelen. In aanvulling op het (natuur) gebiedenbeleid voert de provincie maatregelen uit voor vermindering van versnippering van wegen voor diverse soorten, waaronder ook otter en bever. De provincie bereikt gezonde en goede leefomstandigheden voor dieren met name door de uitvoering van natuurbeleid; het ontwikkelen en beschermen van natuurgebieden.</p>	<p data-bbox="940 1178 1158 1205">Reactie waterschap</p> <p data-bbox="940 1220 1455 1480">AGV herkent het belang van de samenhang tussen natuurbeleid en dierenwelzijn en probeert haar beleidsstukken over deze thema's zoveel mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. Er is om deze reden in het beleidsvormingsproces van de Nota Dierenwelzijn veel aandacht besteedt aan het laten aansluiten van de nota op andere thema's, zoals het biodiversiteitsherstelplan, de KRW en de nota vis.</p>

3.2 Publieke enquête

Naast de gesprekken met diverse stakeholders is er een publieke enquête opgesteld om inwoners te betrekken. Deze enquête is onder andere verspreid via de website en social media. Bij de enquête konden scores worden gegeven van 1 (helemaal niet belangrijk) tot 5 (zeer belangrijk). Er zijn de volgende stellingen voorgelegd:

- 1 Hoe belangrijk vind u dierenwelzijn bij het waterschap?
- 2 Het waterschap zorgt voor een diervriendelijke aanpak bij diersoorten die graven of de waterkwaliteit kunnen verstoren, zoals muskusratten of rivierkreeften.
- 3 Het waterschap zorgt voor het verbeteren van de groei van verschillende planten en dieren voor de natuur. Denk aan het aanleggen van natuurvriendelijke oevers.
- 4 Het waterschap beperkt recreatie van mensen op en rondom het water. Zo voorkomen we overlast voor dieren.
- 5 Het waterschap houdt rekening met de belangen van dieren.
- 6 Het waterschap houdt rekening met dieren bij werkzaamheden, zoals bij maaien en baggeren.
- 7 Het waterschap richt eigen locaties diervriendelijk in, bijvoorbeeld door het plaatsen van vleermuizenkasten.
- 8 Het waterschap zorgt dat vissen veilig langs dijken, gemalen en sluizen kunnen zwemmen, zoals door vispassages te plaatsen.
- 9 Het waterschap zorgt voor de bescherming van kwetsbare soorten, zoals de otter.
- 10 Het waterschap geeft inwoners voorlichting over dierenwelzijn.

De enquête sloot af met de volgende vragen:

- Ziet u mogelijkheden voor het waterschap om dierenwelzijn te verbeteren?
- Heeft u andere opmerkingen over dierenwelzijn bij het waterschap?

3.3 Resultaten

Er zijn 30 reacties online binnengekomen. 83% gaf aan dierenwelzijn heel belangrijk te vinden bij het waterschap. De minste waarde werd gehecht aan stelling 4 en stelling 10. De respondenten gaven aan het meeste waarde te hechten aan stelling 3. Hierbij heeft geen van de 30 respondenten aangegeven dit niet belangrijk te vinden.

Daarnaast hebben respondenten veel verbeteringsmogelijkheden aangedragen. De meeste ideeën waren bekende punten bij AGV en veel hiervan zijn in overweging genomen of zijn verwerkt in de nota dierenwelzijn. Zo werden onderwerpen genoemd als maaibeleid, graaf-werende maatregelen, ecosysteemherstel en natuurvriendelijke oevers. Ook gaven meerdere respondenten aan het belangrijk te vinden om de belangen van dieren expliciet mee te wegen. Ook dit heeft een plek gekregen in de nota. Wel maakten enkele respondenten zich zorgen over het verder stijgen van de waterschapsbelasting door verbeteringen op het gebied van dierenwelzijn en gaven respondenten aan dat dit niet ten koste mag gaan van de waterveiligheid. Vanuit AGV is altijd zorg voor de waterveiligheid. Er zijn op dit moment vanuit de nota dierenwelzijn geen stijgingen van de waterschapsbelasting voorzien.

Colofon

Participatieverslag nota dierenwelzijn

Organisatie:
Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Datum:
maart 2026

Versie:
1.0

Beeld:
Shutterstock.com

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Korte Ouderkerkerdijk 7
1096 AC Amsterdam

